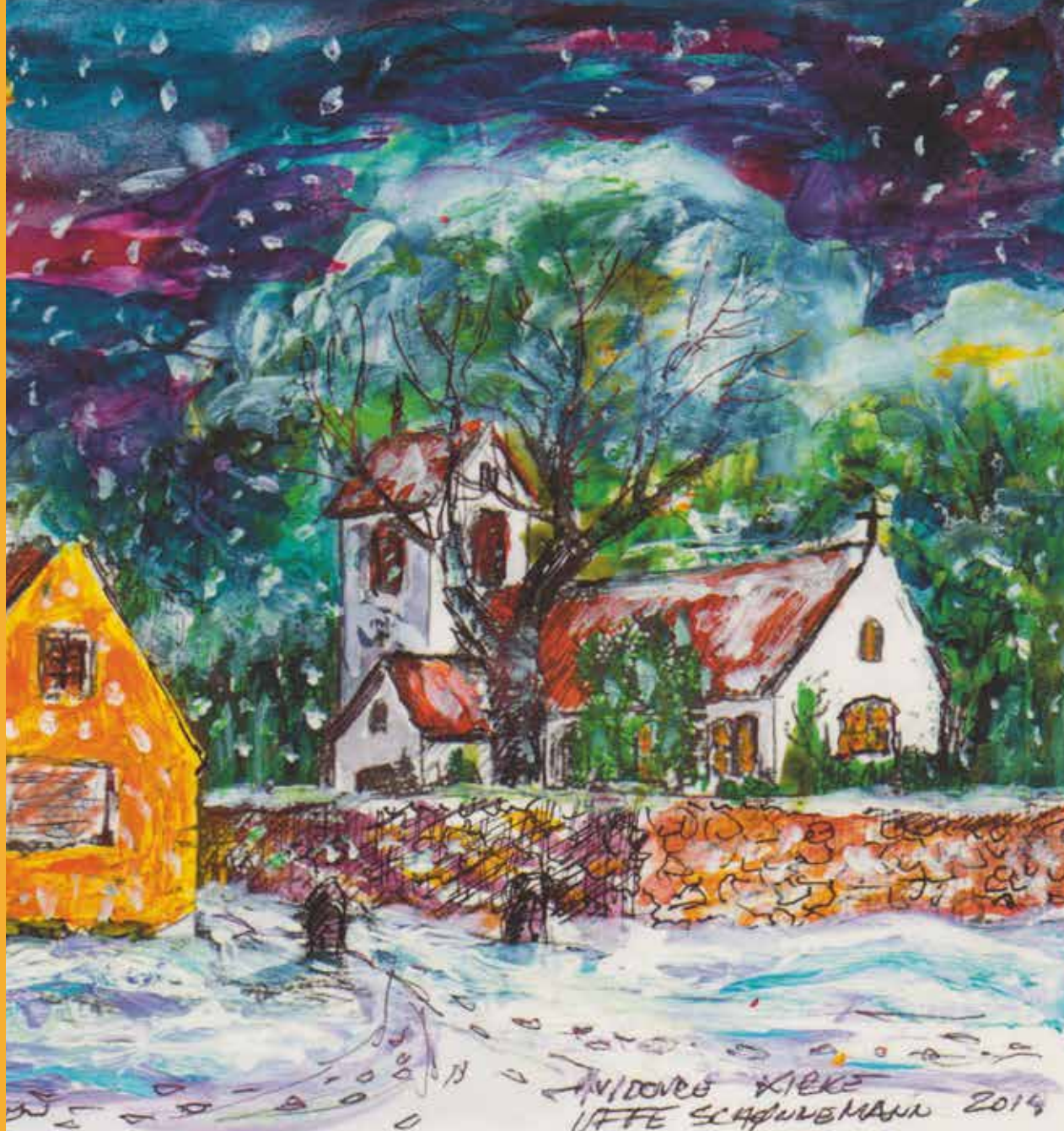

Avedøre - Hvidovre

Indholdsfortegnelse

Formanden har ordet	3
Bogreception på Avedøre Bibliotek.....	4
Kontingent for 2022.....	5
Kirkevandring - Avedøre/Glostrup	6
Om min barndom på Vojensvej	8
Aage V. Jensen og Hvidovre (del 1).....	12
Årsberetning.....	16
Referat:	18
Vedtægter:	20
Landbetjenten på stenbroen.....	23
Kvartalets billede	26
Hvidovres første boghandel	28
Mødet ved stoppestedet.....	32
Avedøre Kimelaug	38
Arrangementer	43
Bagsiden	44

	Navn:	Telefon:	E-mailadresse:
Formand:	Anders Aalund	2420 2655	hlsformand@gmail.com
Næstformand:	Karen Johansen	2992 0417	katojo@live.dk
Kasserer:	Knud K. Sørensen	4183 3108	hlskasserer@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Gitte Jakobsen	2343 3188	gittejak51@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Jørgen Snedled	6178 7548	hlsredaktionen@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Poul Sørensen	2175 7482	annelpoul@gmail.com
1. suppleant & sekr.:	Finn Ivo Heller	2023 0868	hls.sekr@gmail.com
2. suppleant:	Stig Sørensen	2614 9126	stig@cromamedia.dk

Hjemmeside: www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

MobilePay nr.: 94672 eller Jyske Bank: 5025 1028523

Forstadsmuseet:

Alarmpladsen 3, Avedørelejren,
2650 Hvidovre

Tlf.: 3649 0030

E-mail: forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk
www.forstadsmuseet.dk

Redaktion:

E-mail: hlsredaktionen@gmail.com

Jørgen Snedled (tlf.: 6178 7548)

Bitten Larsen (ansvarshavende)

Tryk:

LaserTryk

Trykt i 750 eksemplarer

ISSN: 1602-7051

ISSN: 2596-5808 (online)

Forsidebillede:

Hvidovre Kirke og Rytterskolen
af Uffe Schønnemann

Blad nr 1 2022:

Deadline Uge 2

Omdeles fra: Uge 7

Arrangementer:

Tilmelding online på
<https://hls.nemtilmeld.dk/>
eller kontakt Karen Johansen
eller Anders Aalund

NemTilmeld

Formanden har ordet

Anders Aalund

Kære læser

Som du sikkert har bemærket, er Selskabet oppe i fulde omdrejninger igen. Vi har siden sidste nummer af bladet gennemført rigtig mange arrangementer og altid med meget stor tilslutning. Det er glædeligt at se, at den store interesse for lokale emner stadig er intakt. Det lykkes heldigvis næsten hver gang at hverve nye medlemmer, så vi nu er 684 medlemmer. Et antal jeg synes, vi skal være stolte over.

Karen Johansen og jeg deltog i Dansk Lokalhistorisk Forenings årsmøde i Skanderborg, hvor vi lyttede til en foredragsrække inspireret af rytterskolernes 300-års jubilæum med titlen "Fra rytterskoler til kommuneskoler". Det var spændende at høre om de mange skoleordninger, hvoraf flere var

samtidige med rytterskolerne. Vi gik desværre glip af foredraget om rytterskolerne i Københavns Amt. Det havde været nødvendigt at lave om på rækkefølgen af foredragene, og da vi først var med fra lørdag middag, var det allerede blevet afholdt. Men vi kunne måske få foredragsholderen til at komme til Hvidovre fortælle om emnet.

Vore blade og kalender blev beundret rigtig meget for både indhold og layout, hvilket vi naturligvis var rigtig glade for.

På generalforsamlingen vedtoges bestyrelsens ændringsforslag til Selskabet vedtægter. Der blev dog til føjet en passus i §7 stk. 6 om at: Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 45 dage før generalforsamlingen.

Da næste generalforsamling finder sted den 17. marts 2022 skal forslag fra medlemmer derfor være bestyrelsen i hænde senest den 28. januar 2022.

De 45 dage skyldes hensynet til udgivelsen af Selskabets blad, således at eventuelle forslag kan nå at blive offentliggjort rettidigt i bladet.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig som følger:

Anders Aalund (formand)
Karen Johansen (næstformand)
Knud Sørensen (kasserer)
Gitte Jakobsen (medlem)
Jørgen Snedled (medlem)
Poul Sørensen (medlem)
Finn Ivo Heller (1. suppleant, sekretær)
Stig Sørensen (2. suppleant)

Den 30. september havde Poul Sverrild valgt skulle være hans sidste arbejdsdag på Forstadsmuseet. Selskabet vil gerne sende en endog meget stor tak til Poul for hans fantastiske indsats for lokalhistorien. Selskabet har haft et utroligt og meget givende samarbejde med dig. Vi håber, vi må trække på din enorme viden også fremover.

Vi byder samtidig museumsinspektør Bitten Larsen velkommen. Vi glæder os til at arbejde sammen med dig.

Jeg ønsker dig kære læser en rigtig god jul samt et godt nytår.

Med venlig hilsen

Anders Aalund

Bogreception på Avedøre Bibliotek

Af Karen Johansen

Den 3. september havde vi et fælles arrangement med Avedøre Bibliotek. Vores lokale forfatter Lone Sperschneider, præsenterede sin nye bog: "De gjorde det"

Bogen fortæller om hendes bedsteforældre, som flyttede til Hvidovre i foråret 1921 og

etablerede sig på pløjemarken i et hus bygget af Fordkasser.

Lone Sperschneider læste op af bogen, og museumsinspektør Bitten Larsen, Forstads-museet, holdt en perspektiverende tale om tiden og folks levemuligheder.

Avedøre bibliotek serverede et glas vin til de mange fremmødte.

Det var muligt at købe bogen, hvilket mange gjorde.

Strandmarksvej 18, 2. sal • 2650 Hvidovre
Tel **36 49 38 38** • mail@hvidovrefysioterapi.dk
www.hvidovrefysioterapi.dk

Kontingent for 2022

Af Knud K. Sørensen - Kasserer

Kontingentet for 2022 er uændret 150 kr og for pensionister 125 kr.

**Kontingentet kan rettidigt indbetales
fra nu og indtil den 31. januar 2022.**

Indbetaling kan ske på følgende måder:

Netbank konto nr: 5025 1028523

Mobile Pay nummer 94672

Kontant på Rytterskolen

tirsdag, den 18. januar klokken 13 - 15
og onsdag, den 26. januar klokken 10 - 12

**Der er en del medlemmer, der har automatisk træk via banken.
Kassereren beder om at man sikrer sig, at det er det rette (ændret i 2021) beløb,
der bliver trukket, og at indbetalingsdatoen fastsættes til en dato,
der ligger **før** den 1. februar.**

Medlemmer, der bor uden for Hvidovre og ønsker bladet tilsendt,
skal ud over kontingentet indbetale 192 kroner til dækning af porto.

Kirkevandring - Avedøre/Glostrup

Af Inga Vikjær og Hubert Steffensen

Hvad lavede Avedøre-borgerne for mange år siden om søndagen? Hvis de ville i kirke, så kunne de hverken gå til Hvidovre eller Brøndbyøster, for der var de ikke velkomne. De måtte i stedet gå den lange vej til Glostrup hvor de hørte til. Vi var en lille gruppe der under ledelse af Lisbeth Hollesen gik turen over to mandage.

Vi startede ved den gamle skole i Avedøre Landsby. De måtte ikke få en rytterskole som i Hvidovre, så de bekostede selv en.

Første stop var ved den lokale brandstation: Gadekæret og det lille sprøjtehus som nu bruges til opbevaring af materiel til gartnerne. Et kig over til Højgården. Her var nogle flotte malede vægpaneler som ved nedrivningen blev skænket til Nationalmuseet. Vi har set udstillingen, de var flotte, er vist nok nu på lager. Videre forbi Købmand Bærentzen, hvor tørstige og nødlidende borgere til næsten hver en tid på døgnet kunne søge hjælp. Op til hjørnet og den virkelig gamle Køgevej som fra Valby gik vestpå og gennem Avedøre. Den blev nærmest betegnet som en pub-crawl. Den russiske tsar Peter den Store kørte ikke kun op i Rundetårn. Han var åbenbart også ude at se på landskabet. Han efterlod i hvert fald mange ubetalte regninger på sin vej, måske også på Avedøre Kro.

Turen gik videre ud mod Volden, vi kunne ikke følge den nøjagtigt, nogen har i mellemtiden anlagt en motorvej og en togbane. En af deltagerne kunne fortælle at den lille høj ved de store popler – der hvor vejen i gamle dage gik til højre – tidligere blev brugt til at have træk-anordning når de skulle få svævefly i vejret. Vi kom over motorvej og togbane, fandt den gamle kirkesti igen, ikke helt op til Park Alle, men over Volden, ned til vandet til den lille træbro over voldgraven. Vi kunne se tunnelen på den vestlige vold, men den er lukket lige nu,

og første etape sluttede med drikkelser og småkager på parkeringspladsen.

Så mødtes vi igen næste mandag ved Brøndby Mølle. Her havde mølleren i Voldbissernes tid fundet på at lave et bageri for at få en bedre indtjening, det var helt tilbage i 1880'erne, dengang da Vestvolden blev anlagt. Vi gjorde holdt på græsset på østsiden af Brøndby Rådhus, tegnet af Svenn Eske Kristensen som er manden bag mange bygninger i både Hvidovre og Brøndby. Bygningen er ikke prangende, det

Glostrup Kirke - Foto: Jørgen Snedled

blev da også påpeget inden starten at den skulle være ”Ingen pragtkåbe, men en jævn, smuk frakke”.

Vi stoppede ved Gildhøj nord for rådhuset, en gravhøj, god som kællebakke, lidt større end Langhøj. Det fortælles, at nytårsnat løfter højen sig op på nogle ben, og elverpiger og nisser kommer ud og danser. Det

nøjagtige tidspunkt kunne dog ikke oplyses. Og så er det ikke engang løgn.

Bebyggelsen Tranemosegård. Skabt af arkitekt Thorvald Dreyer. Og hvem er så det? Han har et barnebarn der hedder Adrian Hughes. Han har lavet en podcast på DR om den driftige mands liv og levned på godt og ondt. Gå ind på Google, skriv

”Mors afskedsbrev”, så er I godt på vej til 3 timers belærende underholdning.

Vi nærmer os nu Glostrup, det blev bemærket at grænsen tydeligt ses i asfalten. En lille bro går over en lille å, åen går fra Glostrup gennem Brøndby og videre derudaf. Efter sigende tidligere brugt som affaldskanal, lugtfri i Glostrup men bestemt ikke i Brøndby, hvem mon har givet den navnet Rosenåen!

Ad småveje, under banen, over Roskildevej og så ligger kirken der. Avedøre-borgerne må have følt at de var kommet til en storby. Her var jernbane, bryggeri, lægebolig, fabrikker, forretninger – der ganske vist ikke var åbne om søndagen. Den gamle Præstegård med landbrug, efter en brand blev der bygget en almindelig villa til præsten hvor der nu er lokalhistorisk arkiv. Det var lang vej, men de skulle derhen. Når de skulle døbes, konfirmeres, giftes. Døbefonden står der endnu.

Det var en fin tur, der var også drikke her. Nogle havde været kreative og havde en bil stående, andre måtte gå tilbage. Man siger at frem og tilbage er lige langt, men det er da dobbelt så langt.

Kirkestien til Glostrup Kirke

Om min barndom på Vojensvej

Søren Ewald

- og mine forældres kolonialhandel

I 1939, da jeg var 2 år gammel, flyttede familien Ewald fra Frederiksberg til Vojensvej 59 i Hvidovre.

Min far var uddannet tømrer og havde under krigen svært med at holde fast arbejde.

Over for vores lille hus lå en bungalow i nr. 40. Her havde Jørgen Kristensen etableret en kolonialhandel. Mine forældre så i 1946 en mulighed for at købe og drive den lille butik og derved brødføde vores lille familie, der nu bestod af Far Viggo, Mor Harriet og tre sønner, Søren, Jens og Lars.

Søren Ewald. 2021. Foto: Hanne Ewald, Søren Ewalds svigerdatter.

Viggo og Harriet Ewald foran butikken Vojensvej 40, 1946. Bemærk indgangen i husets afskårne hjørne. Bemærk også de to cigaretautomater ved indgangen. Privatfoto. Fotograf ukendt.

Jeg havde i nr. 59 fået astma pga. skimmelsvamp, og det var medvirkende til flytningen.

Ewalds Kolonial

Bungalowen blev købt, og forretningen navngivet "Ewalds Kolonial".

Min mor og far passede butikken i fællesskab. Det var en kolonialhandel med alt,

hvad dertil hørte. Repræsentanter fra grossister kom og modtog bestilling på de varer, der skulle sælges i butikken. En gartner kom med grøntsager i store kasser. Grøntsagerne blev så solgt i brune poser. Hver torsdag kom en hestevogn fra brødfabrikken "Røde Vejmølle" med verdens bedste rugbrød. Vi solgte ikke smør og mælk, det gjorde ismjeriet, Vojensvej 2.

Min far lavede et hul i hækken ud mod Vojensvej og byggede et lille ishus. Det var vældigt populært hos ungerne i gaden. For yderligere at øge indtægten blev der ved juletid solgt juletræer på pladsen foran butikken.

I kvarteret var der flere købmandsforretninger. Oppe ved Damhus Boulevard var der 2 andre købmænd. Der var kamp om kunderne. Vores kunder var hovedsageligt dem, der boede allernærmest butikken.

Jeg husker mange sjove oplevelser fra butikken.

Min lillebror skulle hver morgen hente franskrød oppe hos bager Andersen ved Hvidovre Station. En morgen var lillebror meget sulten, og han udhulede et af brødene. Det blev lagt ind i glasmontren og solgt til fru Kristensen, der boede på den anden side af gaden. Hun blev skruptosset!

Gunnar Pedersen fra badmintonklubben kom ofte på besøg. Så gik han og min far ned i kælderen. De sagde, at de skulle ned at pille løg, men de skulle ned at drikke bajere.

En anden kunde, der var tolder, kom en eftermiddag meget "besoffen", og pludselig stod han med ryggen til mine forældre og tisede i kartoffelkassen!

Vojensvej 40. 2020. Fotograf: Søren Ewald.

Kundernes indkøb blev noteret i en sort bog. Så havde de kredit til den 1. i måneden. Min far var meget flink og havde derfor svært ved at kradse pengene ind, og folk havde heller ikke mange penge.

I 1950 gik det dårligt for alle de små butikker, og mine forældre måtte desværre dreje nøglen om, og så var det eventyr slut.

Konkurrenten var især købmand Jensen på hjørnet af Vojensvej og Hvidovrevej. Han var blevet en storkøbmand.

Min far måtte atter have fat i hammeren og arbejde som tømrer. Min mor gav sig til at sy slips og strikke vanter. Nogle år senere fik de en vin- og tobaksforretning på Valby Langgade 26.

Vojensvej 59. 2020. Fotograf: Søren Ewald.

Vojensvej 59

Beboelsen i bungalowen var ikke stor. Ud over butikken var der i stueetagen en stor fællestue og et stort soveværelse, hvor vi – far, mor og 3 børn – sov. Der var et køkken og et toilet med ”træk og slip” samt en håndvask.

I kælderen var der et lagerlokale til butikken samt et lokale til den koks, som vi fyrede med, og som vi drenge slæbte op fra kælderen. Der var også et vaskerum med gruekedel. I kælderen blev vi vasket i en stor zinkbalje. Små forhold, men sådan var vilkårene dengang.

I 1947 byggede min far en 1. sal på huset.

Det gav dejlig plads til os alle sammen.

I 1966 blev Vojensvej 59 solgt. De nye ejere forskønnede den gulkalkede facade med udvendig altan mod haven på 1. sal. Hele huset blev forsynet med hvide sandsten, og taget fik nye sorte tegl. Huset har efter min mening i en længere periode fremstået som Vojensvejs flotteste hus.

Badminton

Min far lærte mig som 1½ årig at spille badminton. Det blev en livslang interesse og passion¹. Min far var aktiv i arbejdet med at starte badminton op i Hvidovre. HG (Holmegaardens Gymnastikforening)

fik en badmintonafdeling, hvor mine forældre spillede. Der skulle ske noget efter krigen. Mange ønskede at dyrke idræt. HG havde udover badminton også gymnastik, atletik, håndbold og fodbold.

Det er faktisk meget bemærkelsesværdigt, at rigtig mange af kunderne og vores naboer var meget aktive badmintonspillere. Efterhånden som flere og flere begyndte at spille badminton i Holmegårdsskolens første gymnastiksal, ville badminton være en selvstændig forening. Holmegaardens Badmintonklub blev stiftet i 1947 og i 1950 omdøbt til Hvidovre Badminton Club (HBC). Da skolen var blevet udvidet i 1951, fik klubben også gymnastiksal nr. 2 til rådighed. Min far var formand for klubben fra 1952 til 1957.

Skolegang

Jeg gik på Holmegaardsskolen indtil 8. klasse. Tyskerne havde under krigen okkuperet skolen. Soldaterne sov i gymnastiksalen, og det sjove er, at Hvidovres frihedskæmpere lå oppe på skolens loft og havde skydeøvelser. Vi børn – og heller ikke tyskerne – bemærkede, hvad der foregik i det skjulte.

¹ Efter at have overvundet min astma og en voldsom lungebetændelse blev jeg klubmester i 8 år. Jeg var leder af ungdomsafdelingen i HBC og af Dansk Badmintons ungdomsudvalg. Alt det har jeg fortalt nærmere om i et foredrag i HLS den 21.10.2021.

Svend Aage Olsen og Axel Møllehave var | pragtfulde lærere, men det hører også med

Lærerkorpset på Holmegaardsskolen, 1946. - Fotograf ubekendt - Forstadsmuseet

Øverst til venstre:

Skoleinspektør Sv. Aage Olsen, Folmer Madsen, A. Møllehave, Svend Hageltorn, Roger Christensen, fru Kæmpe, E. Larsen,

2. mellemrække

til venstre i fotoet: Frede Møller, Jens Sindberg Jacobsen,

Nederste række:

Vera Thomsen, Frk. Emborg, fru Steinar, Frk. Nielsen, Fru Langager, Navn huskes ikke, Erik Gad.

til fortællingen om min skolegang, at jeg havde sløjdlærer Larsen. Han var en modbydelig karl for at sige det lige ud!

Han kunne trække eleverne op i håret, inden han stak dem en på skrinet for så at slutte af med at gnide et stykke sandpapir ned over elevens kind. Deraf navnet "Sandpapirlæreren".

Jeg husker en særlig oplevelse med ham, og den synes jeg skal frem. En dag greb han fat i mig og hviskede mig i øret: " Ved du hvad min dreng. I morgen har du kaffemærker med til mig." Hvis jeg havde været en svag sjæl, så havde jeg rapset nogle kaffemærker hjemme i min mors skuffe i forretningen. Jeg stod imod truslen, og han turde ikke følge truslen op.

Afslutning

Når først man kommer i gang, så husker man mange spændende oplevelser fra sin barndom. Der kunne givetvis være meget mere at fortælle, men her slutter jeg min fortælling om min barndom i Hvidovre, hvor jeg har boet næsten hele mit liv.

Aage V. Jensen og Hvidovre (del 1)

Af Jens Frederik Jørgensen

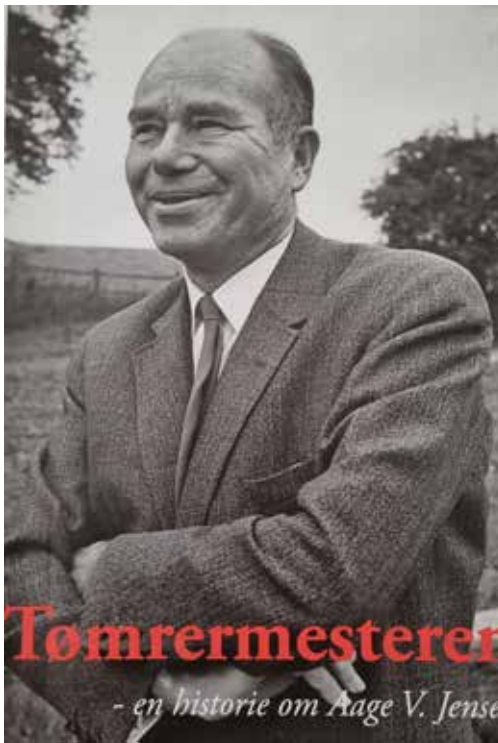
Et par af mine venner spurgte mig for nylig, om jeg kendte den bog, som Rud Kofoed i 2013 havde skrevet om tømrermester Aage V. Jensen. Jeg måtte melde pas. Navnet Aage V. Jensen forbandt jeg dog med Rebæk Søpark- bebyggelsen. Når jeg som ung kom fra Jylland med toget og passerede højhuset i Rebæk Søpark, så vidste jeg, at toget snart ville ankomme til København H.

Mine venner kendte bebyggelsen af andre grunde. Det var her, de som unge havde haft deres første fælles bolig i en af de små lejligheder. Mange par er startet samme sted og så flyttet videre derfra.

Jeg fik fat i bogen og fandt hurtigt ud af, at Aage V. Jensen havde bygget andet i Hvidovre end Rebæk Søpark.

Aage V. Jensen

Aage Villiam Jensen var født i 1911 i Vokslev ved Nibe som søn af en husmand. Som tømrerlærling gik han på Teknisk Skole i Aalborg og tog tillige aftenundervisning i sprog og konstruktionsopgaver. Som ung drog han på valsen to gange. Han blev i 1937 tømrermester, en titel han brugte selv,

Aage V. Jensen

da han blev Danmarks førende private bygherre i 1960'erne.

I offentligheden blev han mest kendt for sine stilskabende Hvide-Hus-hoteller og Sheratonhotellet i København.

Han levede et beskedent liv og foretrak størst mulig anonymitet. Han skabte en milliardformue, hvoraf knap 1/3-del blev testamenteret til "Aage V. Jensen Charity Foundation" og "Aage V. Jensens Naturfond". Fondene yder støtte over hele verden til naturens bevarelse og de vilde dyrs beskyttelse.

"Aage V. Jensens Naturfond" ejer ca. 31 naturejendomme spredt rundt om i Danmark med et samlet areal på 19.300 ha¹. Fonden yder derudover støtte til forskning og formidling vedrørende den danske natur.

Aage V. Jensen gav anonymt gaver til forskellige kulturelle formål.

Aage V. Jensen bygger sine første huse i Hvidovre

I bogen fortælles det, at han i 1936 følte sig rustet til at realisere sin drøm om at blive selvstændig tømrermester. For sit første arbejde fik han ingen penge for det udførte tømrerarbejde, da entreprenøren havde drukket pengene op.

Aftenskoleundervisningen i konstruktør-opgaver gjorde ham i stand til at tegne de første huse, han byggede i Hvidovre.

¹ Et areal, der er dobbelt så stort som Amager.

Det første hus blev bygget på Torstensvej² og det elektroniske byggesagsarkiv giver svaret. Huset, hvor Aage V. Jensen selv boede til 1943, lå på Torstensvej 58.

Torstensvej 58, i baggrunden til venstre Vestkærs alle 42, som også er bygget af Aage V. Jensen
Fotograf: Jens Frederik Jørgensen, 25.9 2021.

Da Aage V. Jensen den 2.12.1938 søgte byggetilladelse til huset, boede han Todesgade 2 på Nørrebro. Han tegnede selv huset, som han beskeden kaldte en bungalow. Det var en rødstensvilla med fuld kælder og 1. sal. I kælderen fik han mulighed for at få sit eget værksted.

Torstensvej 58, set fra havesiden.
Fotograf: Kasper Lethan, 30.9.2019.

I stueetagen var der hall, opholdsstue med spisekrog, kammer, toilet med WC og køkken. På 1. sal var der soveværelse, kammer og bad med WC. Der blev installeret centralvarme i huset. Huset fik også en garage. Efter tidens standard for huse, må det

betegnes som stort og moderne indrettet. Huset stod færdig i august 1939.

Huset eksisterer stadig med få om- og tilbygninger bl.a. carport og et større terrasseanlæg i haven.

² I folketællingen fra 5.11.1940 er det anført, at Aage V. Jensen og Henry Jensen var bortrejst til Tyskland. I huset boede Aage V. Jensens 1. hustru Lily Forring, der stod for bogholderi og det administrative.

Vestkærs Alle 42

Vestkærs Alle 42.

Fotograf: Jens Frederik Jørgensen, 27.9.2021

På naboejendommen Vestkærs alle 42 søgte Aage V. Jensen ligeledes den 2.12. 1938 om at måtte bygge en bungalow med fuld kælder og en stueetage med opholdsstue, spise-stue, soveværelse, køkken, bad og WC.

Huset fik centralvarme og stod færdig i juni 1939.

Huset står i dag stort set uændret i sit ydre, bortset fra et ekstra vindue ud mod Vestkærs Alle.

Aage V. Jensen bygger videre i Hvidovre

Tiden var præget af stor arbejdsløshed, så Aage V. Jensen var ikke i tvivl om, at han skulle bygge billigt nok til, at almindelige mennesker kunne komme i nærheden af det.

I bogen fortælles: *”For sin opsparing suppleret med byggelån investerede han i den første grund i Hvidovre og byggede sin første hus. Det solgte han og investerede i endnu et parcelhus. Da han slap lige så heldigt fra det, gik han i gang med endnu tre samtidig. Husene står der endnu og vidner om, at kvaliteten også var i orden”.*

Aage V. Jensen citeres i bogen for: *”Jeg byggede nogle rækkehuse i Hvidovre, som jeg solgte for 17.000 kroner, og så rullede det. Det ene hus tog det andet, men alligevel kom det alt sammen meget gradvist”.*

”Mens Aage V. Jensen stadig byggede i Hvidov-

re, var han og familien flyttet til Frederiksberg lige over for KB-hallen. Utryghed som følge af begivenheder i kvarteret under krigen betød, at familien midlertidigt flyttede op i et sommerhus i Humlebæk. Byggerierne i Hvidovre fortsatte. Derfor måtte Aage V. Jensen hver dag cykle fra Humlebæk til Hvidovre på dæk fyldt op med propper i stedet for luftslanger. Det var mildt sagt ikke den store komfort, der prægede den daglige dobbelttur, men som støvt jøde satte han en ære i at få fuldført sine byggerier til tiden, selv under så ekstreme forhold.”

Det er via en søgning i byggesagsarkivet lykkedes at finde frem til de øvrige huse, som Aage V. Jensen byggede i Hvidovre. Der er tale om bungalows på Vestkærs Alle 6 i 1938, på Eriksminde Alle 15 i 1939-41 og på Elme Alle 1A i 1940-41. Alle tre huse tegnede han selv, og de tre huse står her endnu. Så kvaliteten har været i orden.

De ovenfor omtalte rækkehuse ligger på Markleddet. De 8 rækkehuse – nr. 19 A-B, 21A-B, 23A-B og 25A-B - er tegnet af arkitekt Carl Radil og opført i 1947-49.

Familiemedlemmer flytter til Hvidovre

I bogen berettes det, at ”Aage V. Jensen allerede fra starten var opsat på at få familien

med sig til Hvidovre, hvor han først slog sig ned. Han ville have sine søskende hen, hvor mulighederne var større, så de kunne få et bedre job end hjemme i Nordjylland. Det lykkedes stort set.

Søster Ella fulgte efter som den første. Næsten samtidig flyttede broderen, Henry med, og han, der også var tømrer, kom kort efter til at arbejde for Aage V. Jensen. Det fortsatte han med det meste af sit liv, først som ansvarlig leder for den tømmerhandel, som Aage V. Jensen åbnede i Hvidovre og senere som tilsynsførende for byggerierne.

Den eneste, det aldrig lykkedes at få med til Hvidovre, var den yngste bror, Lille Kaj, der blev uddannet politibetjent og aldrig kom længere end til Viborg.

Ellas datter, Rita Vishart har været familiens historiker og holdt styr på familietræerne. Hende har jeg konsulteret. Hun fortæller, at Aage V. Jensen hjalp hendes mor til en stilling hos en jordemoder. Rita mener, at jordemoderklinikken lå på Gammel Køge Landevej.

Ritas forældre, Ella og Johannes Langberg boede til deres død i Hvidovre, først på Giesegårdsvej 12 og fra 1950 på Søliljevej

Rækkehuse på Markledet

Fotograf: Jens Frederik Jørgensen, 27.9.2021

39. Faren var smed hos Københavns Sporveje, og i sin fritid lavede ham og en kollega i garagen altantitret til nogle af Aage V. Jensens byggerier. Rita selv boede i Hvidovre til 1960.

I bogen fortæller Rita: ”Da min mormor døde, fik Villiam (som han kaldtes i familien) overtalt min mor til, at deres far - min morfar – kunne bo hos os. Han fik mit værelse. Det gav han en skilling for. Det var noget af en omvæltning for

Villiams far, Jens Chr. Jensen at komme fra Aalborg til Hvidovre, men det lykkedes den stiltfærdige nordjyde at finde nogle kortvenner og tage sig lidt af snerydning, inden han udslidt døde 72 år gammel i 1957 – ti år efter sin kone Hansine.”

I en senere artikel kommer historien om Rebæk Søpark-bebyggelsen.

Velkommen til en noget forsinket generalforsamling 2021. Men som I alle er klar over, var generalforsamlingen den 5. marts 2020 den sidste aktivitet i Selskabet i lang tid. Landet blev simpelt hen lukket ned kort efter vores generalforsamling i et forsøg på undgå, at alt for mange blev smittet med covid-19.

Selskabets udadvendte aktiviteter gik i nul. Alle de gode og ihærdige mennesker i arrangementsudvalget fik travlt med at finde nye datoer, aflyse, og endnu engang finde nye datoer og så videre. Et kæmpe arbejde, der gjorde, at selskabet, så snart vi atter måtte forsamles i lidt større grupper, meget hurtigt var klar med arrangementer. Herfra skal lyde en endog meget stor tak for dette arbejde. Også oplægsholderne skal have tak for deres fleksibilitet.

Interviewgruppens arbejde blev selvfølgelig også sat på hold. Det er nu engang bedst at sidde over for hinanden, når der skal interviewes. Men så snart det var muligt, trådte gruppen sammen, og det er endda lykkedes at skaffe lidt flere interviewere, så det vigtige arbejde kan fortsætte. Stort til lykke med det.

Kommunikationsudvalget, der har til opgave at sammensætte Selskabets blad nød godt af at strømmen af artikler ikke stilnede af. Her skal lyde en stor takt til forfatterne af artiklerne. Redaktøren af bladet sørgede for elektroniske møder, så bladet kunne redigeres. Også et prisværdigt initiativ.

Men det er jo ikke nok at stå med et flot blad. Det skal også distribueres. Alt dette blev orkestreret på fineste vis, uden at vi på noget tidspunkt var i konflikt med regler for forsamlingsstørrelser. Rigtig godt gået.

Bladet har jo fået nyt layout og størrelse. Enkelte har besvaret sig lidt over, at størrelsen ikke passede ind i det arkiveringssystem, de havde opbygget hjemme i reolen. Men heldigvis er de positive tilkendegivelser langt i overtal.

Kalenderen, der blev omdelt sammen med blad 2020-4 er nærmest en familiekrønike. En kalender mange har sagt, at de var rigtig glade for. Tak til bidragyderne.

Coronaen blev holdt i stramme tøjler takket være befolkningens meget aktive medvirken i kombination med de højere temperaturer. Dette gjorde, at vi sensommeren 2020 kunne genoptage vores arrangementer.

Den 18. og 23. august var selskabet på tur til Avedøre Landsby hvor landsby lavets oldermænd Johnni Andersen fortalte om landsbyens historie. Det blev heldigvis også til nogle historier og anekdoter om nogle af landsbyens koryfæer.

Den 2. september var Selskabet på besøg i Sankt Nikolaj Kirke. Ca. 50 var mødt i Johan Otte von Sprechelsens katolske kirke fra 1960. Vi fik virkelig meget at vide om den katolske kirkes ritualer og om indretningen af kirken.

Den 22. oktober kunne Selskabets medlemmer i Lille Friheden møde Heinz Hildebrandt. Fodboldspiller i henholdsvis Vejle og Hvidovre. En periode på landsholdet var det også blevet til. En 37-årig karriere som lærer på Strandmarksskolen/Engstrandskolen var også på cv'et. Men det var hovedsageligt fodbolden, der til stor tilfredshed prægede foredraget.

Lavere temperaturer betyder større risiko for at blive smittet af vira. Endnu engang blev der strammet op omkring forsamlingsstørrelse. Det betød igen, at Selskabets aktiviteter blev droslet ned.

Ingen arrangementer, ingen bestyrelsesmøder før vi nåede ind i maj 2021.

Generalforsamling kunne vi heller ikke afholde på det tidspunkt, der er angivet i vedtægterne.

Men det bliver heldigvis varmere som tiden går, og de mest udsatte grupper i samfundet blev vaccineret. Derfor kunne vi i maj måned genoptage vore arrangementer.

Den 19. maj besøgte Selskabet Kommunens Materielgård på Hovedstensvej. Her fik vi en gennemgang af det kørende materiel. Vi fik poser med frø (Hvidovreblandingen), som kunne sås i haverne og dermed skaffe bedre muligheder for en større biodiversitet. Med andre ord flere insekter, bier og sommerfugle.

Også renovationen blev gennemgået. Et emne som vil berøre mange af selskabets medlemmer, når der skal anlægges nye oplagingspladser til affaldsbeholderne.

Endelig den 8. juni med lidt mere end et halvt års forsinkelse havde Selskabet sat tidligere kommunalbestyrelsesmedlem for Danmarks Kommunistiske Parti Ivan Schønning stævne. Et velbesøgt arrangement med ca. 70 deltagere.

Ivan Schønning fortalte levende om sin tid i kommunalbestyrelsen og før da, i Kommunistisk Ungdom.

Den 22. juni besøgte Selskabet Hvidborg. Her er mange børn og familier gennem tider blevet hjulpet på rette spor. Forstander Mikala Frølich fortalte om stedets historie og virke. Vi fik ligeledes en rundvisning i de mange bygninger, der hører til stedet.

Den 5. og 20. juli var der åbent hus på Rytterskolen. Der var ikke nogen egentlig dagsorden, men snakken gik fint. Alene det, at få lov at mødes betød meget for deltagerne.

Selvom vi kun har haft mulighed for at hverve nye medlemmer ved ganske få arrangementer, er det alligevel lykkedes at holde et stabilt medlemstal. Vi er stadig omkring 670 medlemmer. De fleste nye medlemmer har fundet vej til os via hjemmesiden.

Det opleves desværre alt for ofte, at bygninger (også bevaringsværdige) nedrives, for at gøre plads til nybyggeri. Selskabets bestyrelse er selvfølgelig ikke tilfreds med dette. Vi har haft et indlæg i Hvidovre Avis vedrørende Eriksminde.

Det er bestyrelsens ambition at blive høringsberettiget i alle nedrivningssager hvor bebyggelsen er vurderet til SAVE 3 eller mindre.

Bestyrelsen har også brugt kræfter på at opdatere Selskabets vedtægter. Ændringerne til vedtægterne er udarbejdet, fordi de nuværende vedtægter på en række områder ikke er i overensstemmelse med praksis og ikke informativt svarer til de nuværende behov.

Med disse ord håber bestyrelsen, at vi fremover kan drive Selskabet uden forstyrrelser fra covid-19 eller andre vira.

Vi glæder os til at møde jer ved vore arrangementer og modtager meget gerne ris og ros og forslag til nye tiltag.

På bestyrelsens vegne

Anders Aalund

Referat:

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab - Generalforsamling d. 25. august 2021 i Kometen

Dagsorden:

1. Valg af stemmetællere

2. Valg af dirigent

3. Bestyrelsens beretning

4. Museumschefen orienterede

5. Fremlæggelse af revideret regnskab

6. Behandling af indkomne forslag herunder bestyrelsens forslag til vedtægter

7. Fastsættelse af kontingent for det følgende år samt godkendelse af budget for indeværende år

8. Valg til bestyrelsen (i henhold til § 5 i bestyrelsens forslag til vedtægter)

9. Valg af to bestyrelsessuppleanter (begge vælges for 1 år)

10. Valg af revisor og revisor-suppleanter (begge vælges for 1 år)

11. Eventuelt

Ad 1.

Formanden Anders Aalund bød velkommen og forestod valg af Stemmetællere. 1 person pr. bord.

Ad 2.

Christian Thode blev foreslået og valgt uden modkandidat.

Ad 3.

Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt og rettidigt indkaldt. Der var 76 stemmeberettigede personer til stede. Dagsordenen blev godkendt af generalforsamlingen.

Formanden oplæste bestyrelsens beretning, der af generalforsamlingen blev taget til efterretning uden spørgsmål.

Ad 4.

Bitten Larsen orienterede om sidste nyt fra museet, herunder at den nuværende leder Poul Sverrild går på pension 1-10-2021

Beretningen blev taget til efterretning.

Ad 5.

Kassereren gennemgik regnskabet, der ikke medførte kommentarer.

Regnskabet blev godkendt.

Ad 6.

Da der ikke var indkomne forslag, gik dirigenten direkte til bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer.

Anders Aalund motiverede behovet for vedtægtsændringer.

Vedtægtsforslagene blev af dirigenten forelagt et ad gangen til vedtagelse for en samlet vedtagelse

§ 1 Ingen indlæg, forslaget godkendtes af generalforsamlingen.

§ 2 Et indlæg om hvorfor dette? Svar fra Anders Aalund.

Forslaget godkendt af generalforsamlingen.

§ 3 Forslag, der ikke stod i indkaldelsen, blev afvist af dirigenten.

Ændringsforslag om Karens blev nedstemt af generalforsamlingen, der derefter vedtog forslaget.

§ 4 Efter nogen debat blev et ændringsforslag fra bestyrelsen om 45 dages varsel i stk. 2. vedtaget og **§ 4** blev derefter godkendt af generalforsamlingen.

§ 5- § 12 blev herefter godkendt, et ad gangen, af generalforsamlingen.

Dirigenten satte hele forslaget til afstemning ved håndsoprækning.

For stemte 73, imod stemte 1, 2 personer undlod at stemme.

Dirigenten konstaterede, at vedtægtsændringerne var vedtaget.

Ad 7.

Kassereren gennemgik forslaget der indeholdt uændrede kontingenter

Forslaget blev godkendt af generalforsamlingen.

Ad 8.

Anders Aalund, Knud Koefoed Sørensen, Gitte Jakobsen var på valg, og alle blev genvalgt. Til nyt medlem af bestyrelsen blev Poul Sørensen foreslået. Han blev valgt. Som suppleanter blev Finn Ivo Heller og Stig Sørensen foreslået. Begge blev genvalgt.

Som revisor blev Hubert Steffensen foreslået og valgt.

Som revisorsuppleant blev Inge Larsen foreslået og valgt.

Ad 11

Karen Johansen Takkede de frivillige bladdemdelere og efterlyste nye hjælpere.

Knud Sørensen efterlyste nye medlemmer til interviewgruppen.

Dirigenten takkede herefter forsamlingen for god ro og orden og erklærede generalforsamlingen for slut.

Anders Aalund takkede dirigenten for god mødeledelse.

A. Aalund
Cintius Tuccer 4/10-21
Poul Sørensen

Fra Generalforsamlingen 25 august 2021

Foto: Jørgen Snedled

§ 1 Navn og hjemsted

Stk. 1. Selskabets navn er Hvidovre Lokalhistoriske Selskab forkortet HLS,

der er stiftet den 22. november 1978.

Stk. 2. HLS' hjemsted er Hvidovre Kommune.

Stk. 3. HLS er medlem af Dansk Lokalhistorisk Forening.

Stk. 4. Foreninger, selskaber m.v., som arbejder med beslægtede emner inden for Hvidovre Kommunes område, kan associeres HLS.

§ 2 Formål

Stk. 1. HLS' formål er at udbrede kendskab til og vække interesse for lokalhistorie i Hvidovre Kommune og give medlemmerne lyst til at deltage aktivt i opsporing og formidling af historiske minder i kommunen samt at støtte bevaringsinteresser.

Stk. 2. Selskabet er en privat forening, der i nær tilknytning til Forstadmuseet bl.a. støtter de initiativer, der sættes i værk af museet ved at stille medlemmers arbejdskraft til rådighed gennem frivillighed og i mindre omfang give økonomisk støtte til projekter.

§ 3 Medlemskab

Stk. 1. Som medlemmer kan optages enkeltpersoner, der har lyst og vilje til at arbejde for HLS' formål.

Stk. 2. Som medlemmer uden stemmeret kan optages foreninger, institutioner og virksomheder.

Stk. 3. Et medlemskab er først gyldigt, når medlemmet har betalt kontingent.

Stk. 4. Udmeldelse skal ske digitalt eller skriftligt med virkning fra udgangen af et regnskabsår.

Stk. 5. Medlemmerne betaler et af generalforsamlingen fastsat kontingent. Kontingentet opkræves forud for hvert regnskabsår. For medlemmer, der ikke er bosat i Hvidovre Kommune, kan der ud over kontingent opkræves omkostninger i forbindelse med fremsendelse af publikationer.

§ 4 Generalforsamlingen

Stk. 1. Generalforsamlingen er HLS' højeste myndighed.

Stk. 2. Ordinær generalforsamling afholdes én gang årligt inden udgangen af marts måned og indkaldes digitalt eller skriftligt med mindst 14 dages varsel med dagsorden og foreliggende forslag.

Stk. 3. Stemmeberettigede på generalforsamlingen er alle medlemmer, der har betalt forfaldent kontingent. Der kan stemmes ved fuldmagt, hvis indhold skal godkendes af dirigenten. Hvert medlem kan udover sin egen stemme dog højst afgive stemmer repræsenterende to fuldmagter.

Stk. 4. Et stemmeberettiget medlem kan blive valgt til bestyrelsen ved fuldmagt, hvis vedkommende er forhindret i at være til stede på generalforsamlingen.

Stk. 5. Dagsordenen for den ordinære generalforsamling skal mindst indeholde følgende punkter:

Valg af stemmetællere

Valg af dirigent

Bestyrelsens beretning

Museumschefens orientering

Fremlæggelse af revideret regnskab

Behandling af indkomne forslag

Fastsættelse af kontingent for det følgende år samt godkendelse af budget for indeværende år

Valg af medlemmer til bestyrelsen (i henhold til § 5)

Valg af to bestyrelsessuppleanter (begge vælges for 1 år)

Valg af revisor og revisorsuppleant (begge vælges for 1 år)

Eventuelt

Stk. 6. Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 45 dage før generalforsamlingen.

Stk. 7. Generalforsamlingen ledes af en dirigent, der ikke er medlem af bestyrelsen.

Stk. 8. Generalforsamlingen træffer sine beslutninger med simpelt flertal (over halvdelen af de gyldigt afgivne stemmer) og ved håndso-prækning. Ved personvalg anvendes reglen om simpelt relativt flertal (højeste antal stemmer). Skriftlig afstemning anvendes dog, når det be-gæres af blot én mødedeltager.

§ 5 Valg til bestyrelsen

Stk. 1. Bestyrelsen består af 6 medlemmer, der vælges af generalforsamlingen for en 2-årig peri-ode. Hvert år vælges 3 medlemmer.

§ 6 Ekstraordinær generalforsamling

Stk. 1. Ekstraordinær generalforsamling kan afholdes, når bestyrelsen finder det nødvendig.

Der skal afholdes ekstraordinær generalfor-samling, når mindst 30 medlemmer fremsætter skriftligt begrundet anmodning om det over for formanden med oplysning om dagsorden. I sådanne tilfælde skal generalforsamlingen af-holdes senest fire uger efter, at anmodningen er kommet formanden i hænde.

Stk.2. Indkaldelsesfristen for en ekstraordinær generalforsamling er 14 dage.

§ 7 HLS´ daglige ledelse

Stk. 1. HLS ledes i perioden mellem to gene-ralforsamlinger af bestyrelsen, der foruden for-manden, næstformanden og kassereren består af 3 medlemmer, to tilfornordnede udpeget af kom-munalbestyrelsen i dennes valgperiode samt en tilfornordnet fra Forstads-museet.

Stk. 2. Ved stemmelighed i bestyrelsen, er for-mandens stemme afgørende.

Stk. 3. Bestyrelsen leder foreningen i overens-stemmelse med HLS´ vedtægter og generalfor-samlingens beslutninger.

Stk. 4. Senest 14 dage efter nyvalg til bestyrelsen afholdes konstituerende møde, hvor bestyrelsen af og blandt sine medlemmer vælger formand, næstformand og kasserer. Herudover vælges en sekretær.

Stk. 5. Forretningsudvalget består af formand, næstformand og kasserer.

Stk. 6. Bestyrelsen fastsætter i øvrigt selv sin for-retningsorden. Den kan nedsætte underudvalg og arbejdsgrupper til varetagelse af afgrænsede opgaver.

Stk. 7. Formanden - og i hans fravær næst-formanden - indkalder og leder bestyrelsens møder. Indkaldelse sker skriftligt med angivel-

se af dagsorden, når formanden skønner det nødvendigt, eller når mindst tre medlemmer af bestyrelsen fremsætter ønske om det overfor formanden. I sådanne tilfælde afholdes mødet senest 2 uger efter anmodningen er kommet til formandens kendskab.

§ 8 Økonomi, regnskab og revision

Stk. 1. Foreningens regnskabsår følger kalende-råret.

Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig over for gene-ralforsamlingen for budget samt regnskab. Det vedtagne budget kan kun fraviges, hvis der er enighed i bestyrelsen om det.

Stk. 3. HLS´ regnskab føres af kassereren.

Stk. 4. HLS´ medlemsregister føres af kassere-ren.

Stk. 5. Regnskabet revideres af den på general-forsamlingen valgte revisor.

§ 9 Tegningsregler og hæftelse

Stk. 1. Foreningen forpligtes ved sin underskrift af bestyrelsesformand og kasserer i forening.

Stk. 2. Bestyrelsen kan godkende, at formand og kasserer kan råde over dankort og netbank til HLS´ bankkonti hver for sig.

Stk. 3. Der påhviler ikke foreningens medlemmer nogen personlig hæftelse for de forpligtelser, der påhviler HLS.

§ 10 Vedtægtsændringer

Stk. 1. HLS' vedtægter kan kun ændres ved at mindst 2/3 af de fremmødte stemmeberettigede medlemmer stemmer for på en ordinær eller ekstraordinær generalforsamling, hvor ændringsforslaget fremgår af dagsordenen.

Stk. 2. Vedtægtsændringerne træder i kraft med

virkning fra den generalforsamling, hvorpå de er vedtaget.

§ 11 HLS' opløsning

Stk. 1. Opløsning af HLS kan kun finde sted på en generalforsamling hvor mindst 2/3 af de fremmødte stemmer for. Hvis dette flertal ikke opnås, men der er simpelt flertal blandt de fremmødte, indkaldes til ekstraordinær generalforsamling inden fire uger, hvor opløsningen kan besluttet ved simpelt flertal blandt de fremmødte.

Stk. 2. HLS' formue skal i tilfælde af opløsning tilfalde Forstadsmuseet.

§ 12 Datering

Således vedtaget på foreningens generalforsamling i 2021.

Hvidovre den 25. august 2021

Vedtægterne er vedtaget på ekstraordinær generalforsamling i foråret 1998 og er revideret i 2003, 2012, 2018, 2019 og 2021.

Landbetjenten på stenbroen

Af Jens Frederik Jørgensen

Det var et bevægende og gribende foredrag, som Rud Ellegaard holdt den 21. september 2021 ved et møde arrangeret i et samarbejde mellem Avedøre Bibliotek og Kulturhus samt Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Der blev lyttet stille og koncentreret til de stærke livshistorier om socialt udsatte på Indre Vesterbro. De udsatte lever på enhver måde en ekstrem kaotisk hverdag med levevilkår, man ikke kan forestille sig. Vi fik indsigt i en verden, som vi ellers mest kender fra sensationsindslag i aviser og TV. Helt andre levevilkår for personer, der lever i kort afstand fra os i det trygge Hvidovre.

Efter soldatertiden søgte Rud i 1981 ind til politiet. Rud ville have med mennesker at gøre. Han ville gøre en forskel. At det blev sådan, var foredraget et enestående bevis på.

De første 20 år i politiet var helt anderledes, end han havde forestillet sig. Rud blev vidne til den magtesløshed og meningsløshed, der mødte ham på Vesterbro. Politiet skulle ikke hjælpe de udsatte - narkomaner, prostituerede og alkoholikere. Politiets opgave var at rydde op i alle de lovovertrædelser, der fandt sted i kvarteret. Kunne de udsatte ikke løbe fra politiet, fik de en bøde eller 2 dage i Vestre Fængsel.

I 2000 var Rud begyndt at gå alene på patrulje i kvarteret. Han var kommet på fornavn med mange af de skæbner, han mødte, og han havde hørt deres livshistorie. Mødet med Søren, der en dag sad og fixede i Victoriagade og fortalte Rud om sine oplevelser, der havde ført til narkomani, blev et vendepunkt for Rud.

Mønstret var meget ensartet for narkomanerne. De kom ofte fra splittede hjem. De var fanget i et hamsterhjul, hvor de skulle skaffe midler til 4 fix om dagen. Så kriminalitet og prostitution var nødvendigt for at skaffe penge til misbruget, ellers var selvmord eneste udvej.

Det var et almindeligt syn, at der lå narkomaner på pladsen foran Mariakirken, de var døde af en overdosis. Ukontrolleret stofindtagelse førte ofte til døden.

Det måtte der gøres noget ved. Det mest fantastiske for Rud var derfor, da der i 2012 på Halmtorvet 17 (H 17) blev indrettet fixerum for narkomaner. Det var en stor kamel, som politiet måtte sluge, men resultatet er imponerende. Ingen er døde af en overdosis på H17. Narkomanerne er overvåget af sygeplejersker, der kan gribe ind, hvis noget er ved at gå galt. Et andet resultat er, at det ikke længere flyder med brugte kanyler på legepladser og andre steder i kvarteret.

”Mændenes Hjem” har drevet socialt arbejde på Vesterbro i over 100 år. Her var politiet ikke velkomment. Det har ændret sig. Alle har krav på politiets service, ”uanset om man er kriminel eller Hr. og Fru Hansen”. De udsatte ”rammer ikke selv døren til den offentlige service fra politi, sygehus og kommune. De skal hjælpes derhen.

Forsiden på ”Landbetjenten på stenbroen”. Udgivet 2014. Foto: Nanna Petersen og Kerstin-Linnea.

"Helvede findes. Jeg har været der, men i begyndelsen uden at vide det. Det gør jeg nu. Det er der jeg har arbejdet i 40 år."

Din Betjent Indre Nørrebro
Rud Ellegaard

Slide fra foredraget. Foto: Nanna Petersen og Kerstin-Linnea.

Det kan politiet gøre, når de møder dem på gaden". I dag er "Mændenes hjem" et multihus, der driver herberg med mulighed for sygepleje, tandpleje og kontakt til socialrådgiver. Den offentlige service er blevet relevant og tilgængelig. Rud har lagt en stor del af sit hjerte på dette sted.

"Reden" på Gasværksvej 24, er et andet vigtigt holdepunkt for arbejdet på Vesterbro. Stedet er værested for kvindelige prostituerede. Cirka 30 kvinder bruger tilbud-

det i dagligdagen. De er i enhver henseende udsatte kvinder med komplekse psykiske diagnoser, hjemløshed mv. De udsættes ofte for vold, men går ikke til politi, læge eller sygehus. De har brug for dette sted, hvor de trygt kan søge hjælp.

Undervejs i foredraget læste Rud op fra den bog, han sammen med Preben Lund har skrevet om sit virke på Vesterbro. Bogens titel er "Landbetjenten på stenbroen". Udtrykket "landbetjenten" er et kælenavn,

som udtryk for, at Rud er en hjælp og et holdepunkt i dagligdagen for de udsatte på Vesterbro. Han er "deres betjent".

I 2014 fik Rud "Tine Bryld-prisen" der gives for en særlig indsats for socialt udsatte. Han fik en særpris for sit utrættelige arbejde gennem 30 år med udsatte skæbner på Vesterbro. Rud er stolt af prisen og af den anerkendelse, der ligger heri.

Rud har slet ikke lyst til at gå på pension. Han har af sin ledelse "fået lov til" at udføre sit enestående arbejde. Han skriver dagbog og er begyndt at forberede den næste bog. Han har leget lidt med ordene og fundet bogens tema, som vi så på en overhead.

Det var et fantastisk foredrag, som Rud holdt, og det var smukt at høre et engageret menneske fortælle om sit arbejde på Vesterbro, og om hvordan han har gjort sig velkommen og uundværlig for udsatte på Vesterbro.

Et langt og anerkendende bifald til Rud afsluttede aftenen i Auditoriet i Avedørelejr.

Rud Ellegaard er vokset op i Avedøre. Hans familie flyttede fra Mågevej i ”pipkvarteret” til Nordlundsvej 11 i 1967. Morfaren, William Dencker var skolebetjent på Avedøre skole.

Rud gik ½ år på Grøndalsvængets skole, hvor det var helt almindeligt, at børnene fik en på hovedet. Avedøre Skole blev derfor et vidunderligt sted at komme. Hanne Handberg blev Ruds klasselærer. Han fik Gorm (Nielsen) i fysik og kemi. Det i kombination med udsendelser i fjernsynet med Dr. Lieberkind gjorde, at Rud gerne ville være noget med biologi og naturvidenskab. Sådan blev det ikke - nok på grund af en rigid latinlærer.

Helge Bagge. Kilde: <http://www.avedore-if.dk/>

Fodbold spillede en stor rolle i Ruds ungdomsliv. Man spillede fodbold alle vegne, på vejen, og på grønne områder. En dag, hvor der blev spillet fodbold på plænerne bag Avedøre Skole, kom der en korpulent mand i overalls og træsko. Det var Helge Bagge, som fik Rud til at spille fodbold i Avedøre Idrætsforening, hvor han også blev træner for lilleputterne.

Ruds mor, Ingrid bor stadig på Nordlundsvej. Hun var i nogle år ansat i børnehaven på Høvedstensvej og derefter i næsten 30 år på Hvidovre Hovedbibliotek. Faren, Aage var bygningssnedker og døde i 1994.

I dag bor Rud med sin familie i Risbjergkvarteret.

Kvartalets billede

Af Bitten Larsen

Denne gang skal vi en tur til Hvidovregade for at finde motivet til Kvartalets billede. Eller det vil sige; vi kan ikke finde motivet længere, for bygningen er blevet revet ned. Derfor blev vi ekstra glade, da vi modtog dette maleri af den gamle smedje i Hvidovregade. Det er malet i 1944 af den lokale maler Otto Willumsen.

Smedjen i Hvidovregade

Smeden var helt uundværlig i landsbyerne i gamle landbrugssamfund. Smeden skoede hestene, lavede beslag til døre og vinduer, og hos ham blev plove og andre redskaber repareret. Som enhver, der har læst Emil fra Lønneberg, ved, trådte smeden også til, når dårlige tænder skulle hives ud.

Selvfølgelig var der også en smedje i Hvidovre, og den lå i den nordlige ende af landsbyen på det, der i dag svarer til Hvidovregade 23-25A og B. Stedet rummer mere end 100 års lokal smedehistorie. Hvidovregade 23, som er revet ned i nyere tid, blev opført omkring 1825 og blev i 1857 overtaget af grovsmed Jakob Larsen. I 1885 købte Christen Petersen smedjen, i 1911 overtog hans søn, Hans Petersen den og drev den indtil 1942, hvor Hans Hg. Petersen overtog den. Helge Laybourn var 4. fjerde generation og den sidste smed i Hvidovregade, og det er fra hans arvinger vi har modtaget maleriet.

På maleriet ses en bygning med gavlen mod Hvidovregade. Denne blev revet ned i 1947 i forbindelse med bygningen af den eksisterende værkstedsbygning i nr. 25B, der nu huser et tømrerfirma. Hvidovregade 25A i 1897 som bolig af ovenstående Christen Petersen, men byggesagsarkivet viser os, at det igennem tiden er skiftet lidt om der var kontor eller bolig i nr. 23 eller 25A.

Maleren Otto Willumsen

Maleren Otto Willumsen boede i en periode i Hvidovregade 59, inden han fik bygget en bungalow på Kærmark 18. Vi kender ikke ret meget til Otto Willumsen. Han var gift med Oline Willumsen, som havde kiosken "Iskagehuset", og han var aktiv i HIF både som fodboldspiller og i bestyrelsen, hvor han i 1932 var formand i en kort periode.

Otto Willumsen var egentligt kurvemager af profession, men malede altså i sin fritid, og vi har kendskab til yderligere fire malerier fra hans hånd udover maleriet af smedjen.

Hvis du kender flere af hans malerier eller har viden om ham, hører vi gerne fra dig på gmy@hvidovre.dk

I museets arkiv findes et gammelt fotografi af samme plads, som Otto Willumsen malede i 1944.
I 1896 blev smedemester og familie og medarbejdere fotograferet.
Det er Christian Petersen selv, som står ved ambolten og udstråler faglig stolthed.

Smedjen i Hvidovregade malet af Otto Willumsen.

Hvidovres første boghandel

Af Karen Johansen

Hvidovres første boghandel åbnede i 1939 på hjørnet af Hvidovrevej og Landlystvej. Bygningen er for længst revet ned, og nu er hjørnet et ejendomskompleks med ejerlejligheder.

Forretningslokalet var ca. 30 m² og baglokalet ca. 10 m². En kakkelovn stod for opvarmningen. WC lå i baggården uden indlagt vand. I baglokalet stod en spand med vand til håndvask. Disse forhold forblev uændrede, til butikken lukkede i

Ib Andersen - Foto: Karen Johansen

1972.

På butiksruden var sandblæst eller malet: **BOG- OG PAPIRHANDEL**. Hver dag blev der hængt en reklamekasse ud foran forretningen med teksten AGFA.

Således fortæller Ib Andersen i "Kometen" den 8. september til et veloplagt publikum af HLS's medlemmer, hans familie og gamle skolekammerater fra Kettevejsskolen. Ib

Facade - Privatfoto

er ældste barn af boghandlerparret Clara og Leif Andersen og blev født i 1941.

Clara og Leifs ægteskab var et rigtigt kultursammenstød. Leif voksede op på Frederiksberg i et borgerligt hjem med tjenestefolk. Faderen var undervisningsinspektør ved de tekniske skoler og var Ridder

af Dannebrog mm. Efter endt realeksamen kom Leif i boghandlerlære. Som udlært boghandler mødte han bl.a. Viktor Borge, som han talte meget med.

Clara var vokset op i et boelmandssted, dvs. sige et landbrug større end et husmandssted, men mindre end en bondegård. Clara

Årets gang - Privatfoto

blev uddannet barneplejerske. Men hun og hendes søster skiftedes til at arbejde som karl uden løn i et halvt år ad gangen på forældrenes gård, for at de kunne bevare den. Clara blev sygeplejer for Leifs mor fra 1935, til moderen døde i 1937. Her fandt de to unge sammen. Da de ikke fandt det muligt at etablere et familieliv på en ekspe-

dients indkomst, besluttede de i 1939 at åbne en boghandel. Hvorfor valget lige faldt på Hvidovre, ved Ib ikke. Etableringen lykkedes, og i påsken den 22. marts 1940 blev de gift på Mors, hvor brylluppet blev holdt hos Claras forældre. Valget af påsken som bryllupsdag blev truffet, da de så kun behøvede at lukke forretningen én dag.

Forretningen var en rigtig boghandel med et alsidigt varesortiment – f.eks. bøger, aviser, ugeblade, skrivematerialer, fotoapparater, film, fremkaldelse af film, bogbind, hyldepapir, toilet-papir 00, kort, brevpapir og frimærker. Ugebladene kom mandag aften, og tirsdag morgen kørte Leif A. selv rundt med ugeblade til abonnenter, inden forretningen åbnede. Månedssregningerne kørte børnene ud med, så de kunne tjene lidt lommepenge.

I 1940'erne var der intet posthus i Hvidovre, hvorfor boghandlen også fungerede som postindleveringssted (som i Brugsen i dag). Posten blev opbevaret i en postkasse, som blev taget med hjem om aftenen, da den

ikke måtte stå i forretningen. Frimærker blev hentet i et posthus på hjørnet af Valby Langgade og Vigerslevvej. Efter Hvidovre fik eget posthus fortsatte Leif A. med at hente frimærker samme sted.

Årets gang i boghandlen var travl og fulgte et bestemt skema:

Januar:

I løbet af året havde boghandlen modtaget mange bøger i kommission fra diverse bogforlag. I januar skulle regnskabet gøres op; mange store lister fra forlagene skulle udfyldes, og mange bøger skulle sendes retur til bogforlagene.

Februar:

Salg af fastelavnsudstyr. Udarbejdelse af tilbud til biblioteket.

Marts/april:

Salg af påskevarer. Med nyt finansår blev leverancerne til biblioteket gennemført.

Maj:

Salg og udbringning af telegrammer til konfirmationer. Slagter Stie fik sendt tykke telegrammappen ilagt en 10-kroneseddel til de kunder, der havde købt konfirmationsmiddagen hos ham. Telegrammerne blev bragt ud af børnene, der også her tjente lidt lommepenge. Efterårets læsekreds blev forberedt. Udarbejdelse af tilbud til Holmegårdsskolen og senere også Risbjergskolen.

Årets gang - Privatfoto

August:

En travl måned. Skolebørnene købte bogbind, penne og blyanter. Materialer blev leveret til skolerne. Leif A. kørte selv ud med materialerne – altid på sin cykel. Læsekredsen startede.

Nov/Dec:

Årets travleste måneder med salg af alt til julen. I 1946 var der råd til hjælp i forretningen. Men i 1947 og derefter hjalp Clara i forretningen, og Ib blev hjemme og passede de 3 små søskende. Han fik en krone pr.

dag, hvis de ikke klagede over ham. Men at de blev skiftet i koldt vand, måtte de finde sig i, da der ikke var indlagt varmt vand, og Ib ikke måtte tænde for gassen. Til nytår var det Ib, der hjalp i forretningen, da Clara syntes, at det var helt unødvendigt at købe og sælge ”nytårshalløj”.

Året rundt lavede Leif Andersen udstillinger i forretningsvinduet i forbindelse med leverandørernes kampagner eller med ”månedens tema”. Det kunne f.eks. i december være med kravlenisser og julekalendere,

bl.a. en stor samlekalender, som Ib fik lov til at samle.

Under krigen benyttede modstandsbevægelsen boghandlen som ”posthus” og lånte telefonen. Da tyskerne fattede interesse for trafikken i forretningen, måtte Leif A. bede dem holde lav profil.

I 1944 blev Ibs lillebror, Bo, født. Ved Bos dåb var den ene af de to faddere fru Agnes Andreassen, hvis familie var nært bekendtskab til boghandlerparret. Agnes Andreassen blev skudt i 1945 af tyskerne. Hun hviler nu på Hvidovre Kirkegård under en mindesten, som modstandsbevægelsen har rejst over hende.

I 1945 blev der foretaget sabotage på et stort snedkeri på Landlystvej. Da boghandlerparret stod på god fod med modstandsbevægelsen, blev parret advaret. Der blev ringet på døren og sagt ”åbn vinduerne og dæk børnene til, så der ikke sker dem noget”.

I 1946 købte familien en kolonihave på Grustofte. 1946 var også året, hvor familien samlet rejste på ferie for første og eneste gang, da året økonomisk var et af de bedste.

I 1947 kom den store 18 uger lange typografstrejke, som bevirkede, at der ingen aviser, ugeblade eller papirartikler var at sælge.

Dette bevirkede et stort økonomisk tab.

I 1948 var familien til juletræsfest i Holmegårdens badmintonklub. Julemanden drak juleøl af et stort krus, og af alle børnene, der var til stede, forærede han Ib kruset, som Ib har med i dag. Juletræsfesten var en ”superspreder” begivenhed. Alle 4 børn i familien var syge de næste 3 måneder med kighoste, mæslinger, lungebetændelse og mellemørebetændelse. Det endte desværre med, at Alice døde, hvilket gav familien et psykisk knæk.

Familien flyttede flere gange, efterhånden som børneflokkene blev forøget, altid i nærheden af boghandlen. Den sidste bolig, inden børnene flyttede hjemmefra, var en rødstensvilla på I G Smiths Alle 8. Senere flyttede forældrene til en lejlighed i Friheden.

Som ung havde Leif Andersen spillet badminton og været fodboldtræner. I Hvidovre fortsatte han badmintonspillet i Holmegårdens Badmintonklub. Interessen for fodbold beholdt han hele livet, men indsatsen blev ændret til fodbolddommer og kasserer i

HIF. Som fodbolddommer nåede han at dømme 1000 kampe. KBU sendte hver uge et kort med tid og sted for de kampe, han skulle dømme. Der var et mindre vederlag for hver kamp, hvilket var et supplement til husholdningen. Ved jubilæumskampen kom børnene løbende ind på banen med blomster. Udover kassererjobbet i HIF var han også kasserer i grundejerforeningen og bestyrelsesmedlem i Sønderjysk Forening.

Der var åbnet to andre boghandler i Hvidovre - på Hvidovre Torv og i Bredalsparken. Leif Andersens boghandel havde ikke fulgt med udviklingen – konceptet var blevet forældet – og boghandlen lukkede i 1972.

Hvidovres første boghandler, Leif Andersen, døde i 1996 på plejehjemmet Strandmarkshave. Clara blev med alderen blind og levede de sidste par år også på Strandmarkshave, hvor hun døde i 2004.

Ib Andersen, som jo var ældste søn, hjalp som barn til i boghandlen og i hjemmet, men han havde også tid til at være dreng. Han var glad for Kettevejsskolen. Hans sko-

lekammerater var ikke i tvivl om, at han var klassens klogeste elev. Han var ivrig FDF'er og fik her en virkelig god lederuddannelse, som han havde stor glæde af senere i livet. Han var også leder i skolepatruljen. De elever, der var i skolepatruljen, blev en gang om året inviteret til en fest, hvortil politiet kørte dem i ”salatfadet”. I 1963 flyttede Ib fra Hvidovre, men har stadig kontakt med sine klassekammerater.

Ivrig FDF'er - Privatfoto

Mødet ved stoppestedet....

Af Karen Johansen og Jens Frederik Jørgensen

.... blev starten til Kirkebrohuse Børnehave¹

En morgen i 1943 klokken halv otte stod Irene Vinter Knudsen² (IVK) ved stoppestedet ved Damhussøen i Vanløse og vente-

de på linje 21. Busserne kørte på generatorgas, og busdriften var uregelmæssig.

IVK var uddannet børnehavelærerinde på kursus for småbørnspædagoger hos Sofie Risbjerg på Borup Højskole. Hun skulle på

arbejde i børneasylet i Hvidovre – Hvidovre-
regade 5. Hun skulle være der kl. 9.

Ved busstoppestedet stod der en herre og ventede. IVK faldt i snak med ham. Han skulle også til Hvidovre til et byggemøde. Han ville bygge dels lejligheder og dels gerne bygge noget, man på det tidspunkt ikke havde i landkommunen Hvidovre. Det var bl.a. børnehave, vuggestue, fritidshjem, fødeklinik og praksis til læge og tandlæge.

Han havde endnu ikke fået kontakt til nogen, vedrørende børnehaven og spurgte IVK: "Kunne De ikke tænke Dem at lave en børnehave". IVK svarede: "Jo, men det koster penge mv". Herren fik IVKs telefonnummer og lovede at ringe besked samme aften, når han havde talt med byggeriets arkitekt, Sverre Eske Kristensen.

IVKs mand, Børge, ville ikke tro på, at et tilfældigt møde ville blive fulgt op af en lovet telefonopringning! Men klokken halv otte ringede herren, murermester Einer Honore og sagde, at det var i orden med Sverre Eske Kristensen, og IVK blev inviteret til det første af mange byggemøder. Hun fik anvist, at børnehaven skulle have lokaler i opgangen Hvidovrevej 130 G.

Kirkebrohuse, Hvidovrevej 130 A-G. Børnehaven havde til huse i gavlen længst væk fra Hvidovrevej. - Foto: Jens Frederik Jørgensen, 11.7.2021

¹ Artiklen bygger bl.a. på et interview som Jens Kristensen havde med Irene Vinter Knudsen den 14.10.1983 og på omtale i Hvidovre Avis.

² IVK er født i 1922 og døde i 2010. Hun boede de fleste af årene i Hvidovre.

Kirkebrohuse, Hvidovrevej 130 G.
Foto: Jens Frederik Jørgensen, 11.7.2021

Honoré stillede lokalerne til rådighed, da IVK og hendes mand ikke havde råd til at betale husleje.

Lokalerne var på i alt 55 m². 2 stuer, et lille kontor, toilet med 3 toiletter og 3 vaskekummer.

IVK fik et møde med sognerådsformanden, Ole Toft Sørensen, der straks syntes godt om ideen med en børnehave. Ole Toft Sørensen talte med sin gode ven redaktøren på Hvidovre Avis, Niels Madsen, der også var med på ideen.

Børnehaven skulle drives på privat basis. Den fik først i 1949 offentligt tilskud. Niels Madsen fik indsamlet beløb fra handelsstanden og gav en procentdel af avisens annonceindtægter til børnehavens etablering og drift.

Ole Toft Sørensen ville gerne være formand for bestyrelsen. Der skulle være en læge i bestyrelsen. Det blev Baunebjerg-Hansen, der havde åbnet klinik i bebyggelsen i 130 A. En pædagog skulle der også være i bestyrelsen, og Sv. Aage Olsen – skoleinspektør på Holmegårdsskolen - vil gerne være med³.

Kilde: Hvidovre Avis.
Annonce 31.8.1945

³ De øvrige bestyrelsesmedlemmer blev fru forretningsfører Sørensen, Plovheldvej 9, fru ingeniør Plinius, Hvidovrevej 100 og redaktør Niels Madsen.

Senere blev Kaj Wedell Pape formand. Den tredje og sidste formand var Jens Mølbak

Børnehaven åbner

Kilde: Hvidovre Avis 30.4.1970 - Kan du finde dig selv på dette foto?

Første maj 1945 åbnede børnehaven med 40 børn. IVK havde en ung pige som medhjælp. Selv fik hun først løn for sit arbejde i 1949. Institutionen havde åbent fra 6-18. Enkelte børn kom allerede 5.30, og på kolde dage blev de lagt i seng hos IVK, så de kunne få varmen.

Børneinstitutionen måtte baseres på, hvad man kunne skrabes sammen. IVK fandt møbler, legetøj mv. hos marskandiserne.

Den 2. september 1945 blev der holdt en stor "Sports- og Høstfest" til fordel for Kirkebrohuse Børnehave. 800 overværede den drabelige fodboldkamp, som de engelske marinere, som var kasereret på Gernersgades Kaserne, vandt.

De handlende var meget velvillige og gavmilde over for tombolaen mv.

Musikken til asfaltballet var et rytmeband under ledelse af Per Lemcke. Musikken faldt i alles smag, og højttaleren bragte musikken viden om i den lune sensommeraften.

Festen gav et overskud på 3.000 kr., så børnehaven kunne arbejde gældfrit et stykke tid⁴.

⁴ Kilde: Hvidovre Avis, 7.9.1945.

I 1950 fraflyttede IVK naboledigheden, således at denne lejlighed kunne sammenlægges med børnehaven, der herved fik dobbelt så meget plads at råde over.

Morgenen startede altid med en gåtur, ofte op til Rebæk Sø, som børnene kaldte "Svanesøen". Institutionens hund, Bulder var med på gåturene, så længe den levede.

Institutionen havde derfor kælenavnet: Gå-børnehaven".

25års jubilæum

Institutionens og IVKs 25-års jubilæum blev festligholdt i stor stil hele dagen i 1970. Fra morgensang og morgenkaffe klokken halv syv til fest i Holmegårdsskolens aula til langt ud i de små timer. Tidligere børnehaveelever stod for en revy med sangnumre og sketches.

IVKs initiativer

Det fortælles, at IVK var meget ide- og initiativrig som leder af institutionen. Sommerleje og julefester i Holmegårdsskolens aula var vigtige begivenheder. IVK opfordrede forældrene til at læse Steen Hegelers bog "Hvordan mor?" sammen med deres børn. Hun arrangerede svømmeundervisning for børnene i Præstemosebade, da

Tillykke, tillykke Irene. "Gamle børnehaveelever" synger en hyldestsang til fru Irene Vinter Knudsen, og hele salen sang med i kor. Jubilæumsfesten 1970 i Holmegårdsskolens aula. - Fotos udlånt fra Else Merete Arzrouni

det var blevet overdækket med en "boble". Hun fik OL-svømmeren Karen Margrethe Harup til at stå for undervisningen. Med årene blev Kirkebrohuse Børnehave nok mere kendt som en traditionsbunden institution.

I 1983 ønskede IVK at gå på pension. I september kom 18 medlemmer af kommunalbestyrelsen på besøg i børnehaven. Det

var socialudvalgsformand Grethe Olsen, der havde taget initiativ hertil. Gæsterne var imponerede og begejstrede for, hvad de så, og for IVK var det en god måde at slutte 40 års arbejde. 717 børn havde da haft deres gang i institutionen, og 2-3 børn var børn i 3. generation i institutionen.

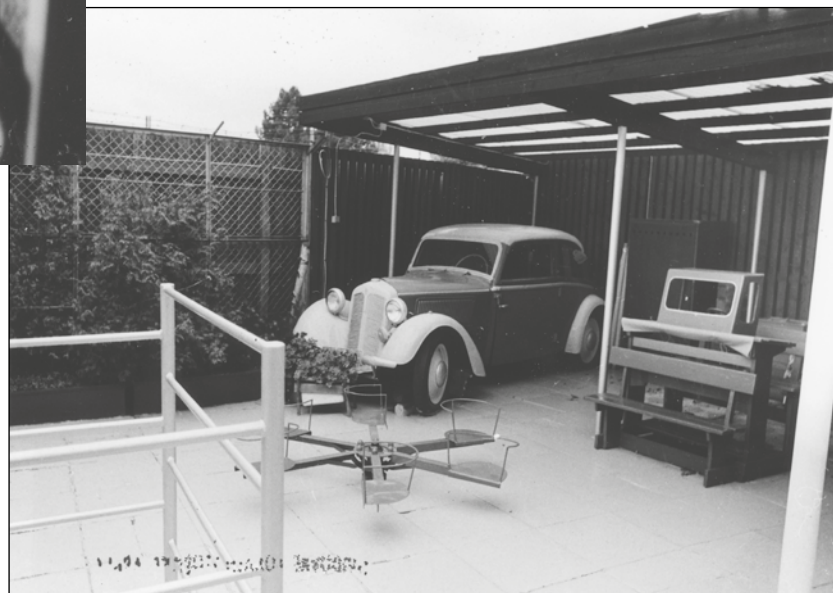
28.3.1984 lukkede Kirkebrohuse Børnehave.

IVK modtog Dronningens Fortjenstmedalje for sit enestående pionerarbejde med børneforsorg i Hvidovre igennem 40 år.

Irene Vinter Knudsen ved klaveret ca. 1965. Sang var en fast daglig tradition i børnehaven. Foto: Forstadsmuseet

IVK fortæller, at bilen er fra 1935. Bilen købte børnehaven af den tidligere landsholdsspiller Arnold Olsen, KB for 300 kr. Bilen var altid fyldt med børn i alle aldre, og alle var glade, uanset om de sad bag rattet eller bagi i bilen. Foto: Forstadsmuseet

Børneasylet, Hvidovregade 5 (Adressen er i dag: Hvidovre Torv 5)

IVK fik i 1943 arbejde i det asyl til pasning af børn, som børnehavelærerinde Bonavent havde etableret i ejendommen, Hvidovregade 5.

IVK fortæller, at børnene sad ved lange borde – 5-6 børn på hver bænkerække. Dagen startede med morgensang, så tegnede børnene lidt, fik mad og mælk, hvilede sig / sov på deres arme. Om eftermiddagen ud at lege lidt i den eneste sandkasse, man havde og så ind at sidde igen.

Børneparkering

IVK etablerede i 1953 den første børneparkering nede på Eriksminde. Det var for de forældre, der kun havde behov for børnepasning 1, 2 eller 3 dage om ugen. I 1974 var der ikke længere behov for børneparkeringen.

Kirkebrohuse - bebyggelsen

Det første byggeri, som Svend Eske Kristensen stod for i Hvidovre, var ”Kirkebrohuse”, Hvidovrevej 130-34.

Et muret rødstensbyggeri med mange fine individuelle detaljer.

Bygherre var murermester Einer Honoré, og byggeriet blev opført i 1944-45. Byggeriet bestod af 68 lejligheder opført i blokke på 2 og 3 etager.

Bebyggelsen ejes i dag af Postbudenes Byggeforening og bliver fortrinsvist udlejet til postbude.

Bygningerne fremstår velholdte og stort set som ved opførslen. Der er tale om et godt og gedigent byggeri med charmerende butikker i stueetagen, der har bevaret det oprindelige udseende.

Læs mere på: <http://kortlink.dk/forstadsmuseet/2dr3n>

Eller benyt denne QR-kode:

Avedøre Kimelaug

Af Lis Nilsson

I Danmark har 3 kirker et kimelaug ifølge nettet: Staby Kirke og Mølholm kirke og Avedøre Kirke.

Jan Brown og Lis Nilsson: Foto Kirsten Andersen

Baggrunden for Kimelaug i Avedøre Kirke var ”Projekt Aktiv Kirke”, hvor menighedsrådet spurgte medlemmerne, hvad de ville bruge deres kirke til. Svaret var, at man gerne vil forholde sig aktivt til sin kirke - i hvert fald den fysiske del. Det er

Kimelaug et eksempel på. Det blev stiftet den 27. august 1996 på initiativ af sognepræst Paul van der Aa Kühle - se ”Skraa for Avedøre Kimelaug” nederst i artiklen.

Klokkerne hænger øverst i kirkens klokketårn. Der var oprindeligt to klokker i Avedøre Kirke, men i 1992 blev der sat en tredje op. Klokkerne er støbt i Holland og leveret af Thubalka, Vejle. På hver klokke er der en indskrift der begynder: Klokken slår, tiden går

Opgaven for kimelaug er at udføre ”betimelig, smuk og manuel kimning” på de 3 kirkeklokker ved særlig højtidelige anledninger efter Oldermændens anvisninger. Der kimes AlleHelgensDag, 1. søndag i Advent, Juleaften, 1. Juledag, Påskedag og Pinsedag. Der må ikke kimes andre dage af hensyn til det omliggende boligområde, men denne regel blev dog brudt da der var festgudstjeneste ved pastor Kühles afsked: Han fortjente en kimning, og det er lettere at få tilgivelse end at bede om lov.

Når der skal kimes, mødes 3 svende i ventesalen 20 minutter før kimningen starter. Kirketjeneren slår den automatiske kimning fra og lukker spjældene op, så kimningen

kan høres i sognet. Derefter går svendene op i tårnet sammen, tager høreværn på, finder køllerne og 15 minutter før gudstjenesten starter kimningen. Man slår med køllerne på klokkerne med egen styrke og i eget tempo i 10 minutter. Så gælder det om at komme ned fra tårnet inden den automatiske kimning starter. I starten måtte svendene stå på en stol, når der skulle kimes. Sikkerheden var ikke i orden. Der blev derfor bygget en gangbro, hvor de kan stå sikkert, mens køllerne svinges.

De frivillige medlemmer af Avedøre Kimelaug oplæres af Mesterkimeren og optages på det årlige laugsmøde efter bestået Svendeprøve – og den er ikke helt let, men alle består. Som laugssvend forpligter man sig til at kime 1-2 gange årligt. Der er 9 aktive medlemmer, men der er plads til optagelse af nye interesserede medlemmer.

I Våbenhuset hænger Kimelaugstavlen udført af Henning Threms. Her kan man læse hvem der er / har været med i kimelaug.

Oldermænd vælges blandt medlemmerne. Han/hun er på laugets vegne ansvarlig

Kimelaugstavlen udført af Henning Threms. - Foto Jørgen Snedled

overfor den sognepræst, der har beføjelse som ansvarlig for klokkeringningen. Protokol over kimningerne og beslutninger føres af Oldermænden.

Oldermænden er fundamentet for laug, og der er mange opgaver at tage sig af udover samarbejdet med præst og kirketjenere. Kimningen skal fungere, så hvis der er afbud fra en svend, må der søges efter en erstatning, så kimningen kan ske på rette tid. Måske skal der ansøges om midler til køb af nye køller, når de gamle er slidt op – og så skal der anskaffes nye. Sikkerhedsreglerne skal overholdes, og høreværn skal ligge klar i tårnet til kimerne. I løbet af året orienteres kimerne om nyt, herunder sygdom eller bisættelser blandt medlemmerne, hvor Older-

manden sender en hilsen på laugets vegne. En rar og god stemning i lauget er vigtig.

Det Årlige Laugsmøde finder sted 4. tirsdag i August. I mødet deltager svendene og den præst der er tilsynsførende med klokkeringningen. Svende, der ikke længere har fysik til at komme op i tårnet og kime, er også velkomne. Oldermænden udsender dagsorden som indeholder drøftelse af året der gik, redegørelse for årets tårngange, planlægning af følgende års kimninger, optagelse af nye laugsbrødre og -søstre og valg af Oldermænd. Oldermænden bestemmer årets menu til kimelaugsmiddagen som Cafe Hjertetæret leverer. I starten lød menuen på rejecocktail, lammekølle og citronfromage. Den blev senere ændret til stegt flæsk med persillesovs, og består nu af smørrebrød.

Kimelaugets udgifter for så vidt angår værktøj, høreværn og køller dækkes af Avedøre Kirke. Det årlige laugsmøde dækkes efter ansøgning fra Kirkens midler – bøde-kassen der er omtalt i Skraaen har altid været tom.

Protektor for laug: Oldermænden har gennem tiden kontaktet flere højtstående personer med indbydelse til at blive protektor for laug, sådan som det er bestemt i kimelaugets skraa – desværre uden positivt svar. Således har Prins Henrik, Kronprins Frederik, Kronprinsesse Mary, Johannes Møllehave og biskop Lise-Lotte Rebel haft muligheden.

Avedøre Kirke - Øverst i tårnet holder Kimelauget til, når de er på arbejde- Foto: Forstadmuseet

Berlingske Tidende bragte den 5. april 2007 en artikel om "Klokkerne fra Avedøre".

Pastor Kühle skrev efterfølgende om det i kirkebladet:

"Journalisten var på besøg for at interviewe oldermænd og den tilsynsførende med klokkeringsningen og en del af svendene. Det kom der en fornøjelig artikel ud af, som rammer lige ind i meningen med vores kimelaug"

Klokkerne fra Avedøre

Artikel i Berlingske Tidende
den 5. april 2007

"Avedøre Klockelaugs oldermænd og 11 svende går til klokkerne med tunge trækøller, når kir-

kens højtider skal forkyndes

Hvorfor spillede 50.000-60.000 kirkeskattekroner på et automatisk kimeanlæg, hvis man kan få gode borgere til at slå til klokkerne på kirkens højtidsdage? Det var, hvad Sognepræst Paul Kühle ved Avedøre Kirke tænkte, da han i Hvidovre Avis luftede ideen om et lokalt kimelaug:

Avedøre Kirkes Kimelaug har eksisteret i godt ti år og kan mønstre 11 kimesvende, heriblandt tre hårdtslående kvinder. Oldermænd hedder Karin Andersen.

Påskedag vil laugets stærke kvinder, Karin Andersen, Jytte Weng og Lis Nilsson, som også har en hatteklub sammen, traktere kirkens tre klokker. På 13 minutter vil de med kølleslag sprede det gode budskab om Jesu genopstandelse ud over Avedøre Stationsby.

Ifølge Kirkeministeriets cirkulære må der kimes så længe, det skal være, men laugets »ærværdige tilsynsførende« Paul Kühle tror ikke, at kirkens naboer, hvoraf knap halvdelen er indvandrere, holder til mere end de 13 minutter. Han henholder sig til cirkulærets bestemmelse om, at kimeriet skal ske efter »stedets skik«.

Jan Brown: Foto Kirsten Andersen

Kimerne kan heller ikke klare mere med de tunge trækøller, indrømmer de. I begyndelsen går det fint med rytmiske, taktfaste slag, men efterhånden bliver armene tunge, og så kan det hænde, at slagene falder lidt over hinanden. »Men vi klokker helst ikke i det,« griner damerne.

Syv gange om året skal der kimes fra Avedøre Kirkes klokketårn, og Karin Andersen anbefaler sine svende at komme i god tid.

Tårnets vindeltrappe kræver sit af kimeren, efterhånden som han og hun kommer op i årene. For modne kimesvende er de alle. Pensionister og efterlønnere er de alle. Bortset fra Karin Andersen, der arbejder som kommunens skolevejleder.

*Lauget efterlever en »Skrå«- et regelsæt efter håndværkermaner:
Ifølge § 1 har Avedøre Kimelaug »til Op-gave at udføre betimelig, smuk og manuel Kimning paa de 3 Klokker befindende sig i Avedøre Kirkes Taarn ved særlig højtidelige Anledninger efter Oldermændens Anvisninger«. § 4 kundgør, at den der under generalforsamlingens forhandlinger »gør Bulder og Ustyr maa betale Bøde, lige som den, der slaar sin Broder paa Tænderne og Kindbenene.« Tonen kan være rå, men altid hjertelig, siger oldermænden.*

Det var manglende tilslutning til kirkens arrangementer, som fik Paul Kühle til at tænke omvendt, siger han. Nu var det sønebørnernes tur til at fortælle ham, hvad de ville bruge deres kirke til. Udfordringen til borgerne udløste cafeen »Hjertetræet«, og hans idé om at styrke stationsbyens arbejdsløses selvværd med kimelaugets trak folk til. Også efterlønnere og pensionister.

Blandt andre den færende svend John,

Lis Nilsson: Foto Kirsten Andersen

den 65-årige tidligere lagerarbejder og KFUM-spejderleder Arne Petersen, Arne Johansen på 61 år, der har været tankchauffør i lufthavnen og alderspræsidenten, tidligere stenhugger og varmemester Knud Kiegstad på 67. »Jeg kommer for kammeratskabets skyld - og det stegte flæsk med persillesauce til generalforsamlingen,« siger den store mand.»

Skraa¹ for Avedøre kimelaug:

Stiftet den 27, august Anno Domini MCMLXXXVI

Under Protektion af Ærværdige:

?????????

(Der er endnu ikke fundet er værdig protektor for kimelaug)

Avedøre Kimelaug har til Opgave at udføre betimelig, smuk og manuel Kimning på de 3 Klokker befindende sig i Avedøre Kirkes Taarn ved særlig højtidelige anledninger efter Oldermændens Anvisninger

Medlem af Avedøre Kimelaug kan enhver ærlig og retskaffen Mand eller Kvinde blive efter bestaaet Svendeprøve i det ædle Fag. Optagelse finder Sted på det aarlige Laugsmøde. Ingen Fusker maa kunne kime med de helstøbte Klokker.

Antallet af Laugsmedlemmer fastsættes paa det aarlige Laugsmøde og kan ikke overstige Antallet af Kimninger om Aaret multipliceret med 3.

Det Aarlige Laugsmøde finder Sted 4. tirsdag i den 8. Maaned og foregaar med behørig Gennemgang af Kimelaugets overordnede Aktiviteter saasom Valg af Oldermænd, Redegørelse for Aarets Taarngange, Planlægning af det følgende Aars Kimning, Optagelse af nye Laugsbrødre og -søstre - den, der under disse Forhandlinger gør Bulder og Ustyr må betale Bøde, ligesom den, der slaar sin Broder paa Tænderne og Kindbenene - derefter vil der være Pligt til at bivaane en afstemt Menu efter Oldermændens Anvisninger.

Hver Kimelaugs Mand eller Kvinde har sin egen Hammer med Navneskilt, der er placeret i Kirken til offentlig Beskuelse

Oldermanden er paa Laugets vegne Ansvarlig over for Højærværdig Sognepræst med Beføjelse som Ansvarlig for Klok-

keringningen - for at Kimningen finder Sted paa rette Tid. Protokol over Laugets Kimninger og øvrige Beslutninger føres af Oldermænden.

Kimelaugets Udgifter for saa vidt angaar Værktøj, Værn for Ørernes fortsatte Hørelse og Hammer dækkes af Avedøre Kirke.

Udgifter til det aarlige Laugsmøde dækkes af Bødekasse, evt. Medlemsbidrag og efter Ansøgning fra Kirkens Midler.

Denne Skraa er vedtaget på stiftende Laugsmøde den 27. august 1996, og approberet af Avedøre Menighedsraad den 19. juni 1996

Søren F. Andersen, Menighedsrådsformand

samt Tilsynsførende med Klokkringningen Ærværdig Sognepræst Paul Kühle

¹ Et regelsæt for et håndværkerlaug

Tilmelding til arrangementer foretages såvidt muligt i NemTilmeld - <https://hls.nemtilmeld.dk/>

Julehygge i Rytterskolen

Dato: 14.12. 21

Tidspunkt: kl. 14-16

Mødested: Rytterskolen

Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre

Året I Hvidovre Lokalhistoriske Selskab runder vi af med en hyggelig julekomsammen. Vi synger julen ind, leger og hører julehistorie, medens vi nyder en god kop kaffe og kage.

Max. deltager antal: 30

Betaling: 50 kr

Tilmelding nødvendig

Britta Christensen præsenterer sin bog

Dato: 20.01.22

Tidspunkt: kl. 13.30 - 15.30

Mødested: Lille Friheden, Lille Friheden 1, 2650 Hvidovre

Britta Christensens bog om hendes liv bliver udgivet i december. På mødet vil hun fortælle os om sin opvækst og vejen til borgmesterposten samt tiden som borgmester.

På mødet vil bogen blive præsenteret, udsalgspris er 299,00 kr., men denne dag vil

bogen kunne købes eller bestilles til 199,00 kr. Britta Christensen vil signere bogen.

Max. deltager antal 100

Arrangementet er gratis

Der vil blive serveret kaffe og kage

Tilmelding er nødvendig

Martin Roald-Arbøl - Frivillig i 50 år

Dato: 02.02.22

Tidspunkt: kl. 19.00-21.00

Mødested : Kometen,

Hvidovrevej 280, 2650 Hvidovre

Martin Roald-Arbøl har i det meste af sit liv boet i Hvidovre. Han kender byen og kerer sig om dens ve og vel.

Martin var som barn spejder, blev ungdomstræner og -leder i HIF-atletik i en ung alder, og har fortsat sit virke inden for atletikken i 50 år, lokalt i Hvidovre Atletik & Motion, men også både nationalt og internationalt.

Han vil desuden være kendt af mange som lærer på Enghøjsskolen og Engstrandskolen og som mangeårig næstformand i Hvidovre Lærerforening.

I september 2021 fik Martin Hvidovre Kul-

turråds kulturpris som anerkendelse for sit bidrag til at Hvidovre er et godt sted at bo og leve.

Max deltager antal: 150

Betaling for medlemmer: 0 kr.

Betaling for ikke-medlemmer: 25 kr.

Servering : 20 Kr.

Tilmelding nødvendig

Hyggeeftermiddag i Rytterskolen

Dato: 17.02.22

Tidspunkt: kl. 14 -16

Mødested: Rytterskolen, Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre

Vi mødes i Rytterskolen til en kop kaffe og kage. Vi har ingen fast emne, men er åbne for forslag.

Tag evt. foto med fra din skoletid. Hvis du ikke har besøgt Rytterskolen før, har du denne dag mulighed for at se huset. Snakken går altid lystig, og vi skal nok få en god eftermiddag

Max. deltager antal 30

Gratis for medlemmer

Betaling for ikke-medlemmer: 25 kr.

Servering: 20 kr.

Tilmelding nødvendig.

Velkommen i Historieporten

I forsommeren åbnede Historieporten i Avedøreljrens gamle hovedport. Her bliver du præsenteret for begivenheder og fortællinger fra Hvidovre og Brøndbys rige histo-

rie. Du kan så tage postkort og selv begive dig ud i byerne og opleve de steder, hvor historien har fundet sted.

I Historieporten tager du postkort med fortællinger fra Hvidovre og Brøndby. Her om skolen i Hvidovregade. Foto: Forstadsmuseet.

Denne gang vil vi gerne invitere til Hvidovregade. Hvis det er et sted du kommer, har du sikkert set byggepladsen på hjørnet af Hvidovregade og Bytoften. For os på museet er det særligt glædeligt, at bygningen i forbindelse med renoveringen igen bliver rammen for børneliv i Hvidovre. Bygningen blev opført i 1902 som skole og afløste den gamle rytterskole fra 1720'erne. Indbyggertallet steg hurtigt i de år, og dermed kom der flere skolebørn, så allerede i 1924 blev den afløst af Hvidovre Kommuneskole på hjørnet fra Hvidovrevej og Kettegård Alle. Derefter kom skolen i Hvidegade til at huse flere andre offentlige funktioner, før den nuværende renovering blev igangsat.

Hvis du vil høre mere om skolebygningens brug gennem tiden, kan du scanne QR-koden, og kom gerne forbi Historieporten efter flere historier.

QR-kode: Rådhuset Hvidovregade
Foto: Forstadsmuseet